

Kačka

metodická příručka

Literárně dramatický program
se zaměřením na ekologii a poznávání
biodiverzity Veseckého rybníka,
vedený metodami tvořivé dramatiky
a interaktivního divadla

DRAMACENTRUM
BEZEJMÉNA

Kačka

Literárně dramatický program se zaměřením na ekologii a poznávání biodiverzity Veseckého rybníka, vedený metodami tvořivé dramatiky a interaktivního divadla, autoři Miloslava Čechlovská a Jakub Kubíček. Na realizaci pilotních verzí se podíleli Markéta Coufalová a Jan Jedlinský.

Cílová skupina: 1. třída ZŠ

Časová dotace: 2-3 hodiny (tříhodinová verze obsahuje dodatečné aktivity nezávislé na divadelním představení)

Téma: Prostředí Veseckého rybníka, jeho biodiverzita, potřeba ochrany; udržitelný způsob života.

Námět: Autorská pohádka „Kačka“, autor Miloslava Čechlovská, Dramacentrum Bezejména, z.s., 2023, ISBN 978-80-11-04247-9.

Pro účastníky programu je výhodou, pokud předlohu předem neznají!

Forma programu: Participační maňáskové divadlo prokládané aktivitami dětí.

Cíle programu: Posílit zodpovědnost nejmladších školáků v oblasti udržitelného způsobu života a ochrany přírody v nejbližším okolí.

Dramaticko-výchovné cíle

- žák ovládá techniku zvukového plánu, respektuje spoluhráče;
- dodržuje pravidla hry, v rámci hry si osvojuje nové poznatky;
- pozorně sleduje divadelní představení, reflektuje viděné;
- zapojí se do kolektivní aktivity s drobnými pohybově-dramatickými prvky;
- ovládá techniku pohybu po prostoru, vnímá okolí;
- adekvátně reaguje na lektora v roli;
- aktivně pracuje ve skupině;
- na pozadí příběhu zkoumá otázky udržitelného způsobu života;
- aktivní práci v průběhu programu rozvíjí tvořivost, komunikaci, pozornost, kooperaci a rozhodovací dovednosti, třídí své hodnoty a etické postoje, je schopen sebereflexe.

Cíle z oblasti ekologie a biodiverzity

- žák se seznámí s biodiverzitou Veseckého rybníka a oblastmi jejího ohrožení;
- převezme zodpovědnost za vlastní chování v oblasti udržitelného způsobu života.

U Rybníka

Lektor: „Dnešní pohádka bude o rybníku. Dokonce o takovém rybníku, který jste možná už navštívili. Jmenuje se Vesecký rybník a je v okrajové části Liberce (lektor využije velkoformátový obrázek Veseckého rybníku). Bylo by skvělé se k takovému rybníku přenést. Pomůžete nám ho vytvořit?“

Lektor motivuje děti k vytváření zvuků ilustrujících prostředí rybníka (kuňkání žab, šustot listí, šplouchání vody...). Zpočátku jim nabízí jednotlivé zvuky, které děti reprodukují, později skupina reprodukuje nápady jednotlivých dětí. Aktivita vrcholí společnou improvizací zvukového plánu prostředí rybníka.

Lektor: „A o takovém rybníku bude naše pohádka...“

Pozn. Jednotlivé části divadelního představení vždy začínají a končí reprodukovanou hudbou.

Vypravěč: Byl krásný den, slunce svítilo, listí vrb a olší šustilo v jarním vánku a hladinu Rybníka občas zčeřila drobná vlnka. Rybník už byl hodně starý, byl tu už dlouho a za tu dobu mu lidé říkali všelijak. Mlýnský rybník podle mlýna, který kdysi klapal pod jeho hrází, nebo Vesecký rybník podle vesničky, která se rozkládala nedaleko, anebo krátce Tajch, z německého názvu pro rybník. Rybník si všechna ta jména pamatoval a říkal si, že je asi moc důležitým rybníkem, když má tolik jmen.

Rybník: Co to pluje po mé hladině? Malá plastová kačenka, která v rybníce nemá co pohledávat. Co jsi zač? A co tu děláš?

Kačka: Jsem Kačka. Plavu tady, protože jsem se ztratila.

Rybník: To je hezké, ale tady opuštěné plastové kačenky nemají co pohledávat!

Kačka: Moje děti si se mnou hrály v potoce, ale když je maminka zavolala na břeh ke svačině, běžely zjistit, co mají dobrého. A pak všichni odešli a já plula po proudu až sem.

Rybník: Po těch tvých dětech zbyl pěkný nepořádek - sáček od bonbónů, krabička od džusíku a lahvička od opalovacího krému!!! GRRR... No tak dobře, podívej se tam do té zátoky, je tam kachní rodinka. Přeci tu nemůžeš zůstat takhle opuštěná.

Kačka: Děkujuuuuu, rybníku...

Lektor: „Rybník se hodně zlobil, že mu děti na pláži nechaly tolik nepořádku. Myslíte, že poznáte, co by v rybníku nebo jeho okolí mělo být a co ne? Zahrajeme si hru. Budete chodit po prostoru třídy a já vždy řeknu nahlas název nějaké věci, zvířátka nebo rostliny. Když řeknu něco, co by Rybník viděl rád, ať už pod hladinou nebo třeba na břehu, tak se tím, co řeknu, stanete. Například kdybych řekl KAPR, tak se všichni stanete kaprem. A budete plavat ve vodě, třeba hledat něco k snědku. Když ale řeknu název něčeho, co by Rybník viděl opravdu nerad, tak si sednete na bobek, skryjete obličej do dlaní a ani se nehnete.“

Lektor postupně střídá přirozené součásti ekosystému Veseckého rybníku (kapr, kachna, vrba, motýl, tráva, písek, klacík, list stromu...) a lidské odpadky (krém na opalování, obal od čokolády, kelímeček od jogurtu, igelitová taška, alobal, džus s brčkem...).

Cíl aktivity:

Účastník se zapojí do kolektivní aktivity s drobnými pohybově-dramatickými prvky. Účastník si uvědomuje problém odpadků zanechaných lidmi v okolí rybníka.

Kachní rodinka

Kachničky: Píp, píp, píp!

Připluje Kachna a počítá své kachničky.

Kachna: 1, 2, 3, 4 ... 1, 2, 3, 4 ... 1, 2, 3, 4, 5... Jé, ty nejsi moje káčátko!

Kačka: Nejsem, já jsem děti! Děti, co si se mnou hrávaly ve vaně, smály se a křičely „káč káč“! Prosím, pomůžeš mi najít moje děti?

Kachna: Nevím, kde jsou tvé děti, sama mám starosti! Mým káčátkům je zle! Lidé nás sem chodí krmit rohlíky a chlebem a ony nedokáží odolat. A pak je bolí břívška a já se o ně bojím.

Lektor: „Kachňátka mají na rohlíky strašnou chuť a neuvědomují si, že jim škodí a že je bude bolet břívško. Někdo by jim měl to pečivo sebrat! Já teď budu káčátko a vy budete děti. Tady v tom kruhu (lektor lepící páskou vyznačí kruh) budu mít kousky rohlíků (lektor do kruhu nasype kousky houby na tabuli). Vy mi budete pečivo brát. Ale káčátko rohlíky brání. Koho se dotknu, musí z kruhu ven a vypadává ze hry, dokud neudělá tři dřepy. Pak se může zase zapojit. Vaším úkolem je káčátko ochránit a pečivo mu společně sebrat.“

Cíl aktivity:

Účastník se zapojí do kolektivní hry, dodržuje pravidla. Téma hry vztáhne ke svému budoucímu jednání (nevhodnost krmení divokých zvířat).

Kachna: Ufff... To je dobře, že už vás břítška nebolí. Jste všechny? 1, 2, 3, 4, 5 hm, dobrá. Káčátka k vzletu připravit a letíííííííííímééééé...

Kachna s káčátky zmizí, Kačka zůstává sama.

Kačka: Ahóóój...

Ropucha

Kačka je na kufru – silnici a popěvuje si, auto přijíždí se zvukem, brzdí.

Auto: Vrrrrrr... Vždyť tě přejedu! Co tady děláš, tohle je silnice, tady jezdí auta!

Kačka: Vždyť ty tu jezdíš jako blázen.

Vyskočí ropucha a přidá se.

Ropucha: No, jako blázen, každý rok! Každý rok mě tady málem přejede!

Auto: No, tak já tedy příště pojedu pomalu, aby stihly všechny žáby utéct. Tak mi prosím uhněte. Vrrrrrr...

Auto odjede. Kačka pozoruje žábu a směje se.

Ropucha: To jsi snad nikdy neviděla ropuchu či co?

Kačka: Ropuchu se čtyřma očima?

Ropucha: No to na zádech vezu samečka, jdeme do rybníka naklást vajíčka. A co ty?

Kačka: Já hledám své děti.

Ropucha: Aha! Tak hodně štěstí a pozor na auta!

Lektor: „Víte, jak to má taková Ropucha těžké, když chce naklást vajíčka a musí se z lesa dostat do rybníka? Po cestě je spousta nástrah a nejhorší jsou auta na silnici. Velké množství žab končí pod jejich koly. My si teď zahrajeme na takovou školu plnou aut, které se musí naučit jezdit opatrně. Vy budete ta auta, budete jezdit po celém prostoru, docela rychle, ale tak, abyste do sebe nenarazili. Jakmile auta uvidí tuto značku (pozor žáby), zpomalí. Žádné auto přeci nechce přejet žábu!“

Děti se pohybují po prostoru jako auta, nesmí do sebe vrážet a zároveň musí bočně sledovat lektora, který občas auta zpomalí výstražnou značkou.

Cíl aktivity:

Účastník vyplňuje prostor pohybem, sleduje ostatní, zároveň sleduje boční pokyn. Účastník chápe ohrožení žab automobilismem.

Čolek

Kačka: Jéje, ty jsi krásný! Ty nemáš rád vodu?

Čolek: Mám rád vodu, potřebujeme ji s paní Čolkovou pro svá vajíčka, z kterých se vylíhnou larvičky. A z larviček budou malí čolkové. Jenže v tomhle rybníce žije moc dravých ryb, které by naše děti snědly.

Kačka: To musíš hledat bezpečnější místo pro své larvičky.

Čolek: Normálně klademe vajíčka do malých tůněk v lese, ale ty nám lidi zničili.

Kačka: A co budete tedy dělat?

Čolek: No, když půjdu tady proti proudu Mlýnského potoka, snad najdu nějaké klidné místo, kde budou naši malí v bezpečí.

Kačka: Můžu jít s tebou? Já hledám své děti.

Čolek: Dobře, víc očí víc vidí. Já půjdu tady po břehu a ty můžeš plout vedle mě, proti proudu potoka. Ale musím dávat pozor, aby mě nikdo neviděl!

Kačka se opravdu snaží, ale proti proudu jí to nejde, čolek ji zmizí z dohledu.

Kačka: Raději budu hledat děti!

Lektor: „Čolek potřebuje najít tůňku v lese, do které by mohla paní čolková naklást vajíčka. Z vajíček se vylíhnou larvičky a z nich vyrostou noví čolci. Vy teď budete čolci, vaším úkolem bude donést vajíčka na tento modrý šátek, to bude tůňka. (Lektor rozdá dětem vajíčka, tj. kuličky z vaty). Čolci však nesmějí být při kladení vajíček rušeni. Stres z lidí jim může vážně ublížit. Proto se pohybují úplně potichu a nenápadně. Po lese budou chodit houbaři. Jakmile se houbaři otočí k vám, čolkům, ztuhnete, aby vás neviděli, nebo si vás spletli třeba s klacíky. Pokud vás náhodou uvidí, ukáží na vás a vy ztuhnete, už nesmíte hrát, dokud vás někdo nevysvobodí.“

Jde o variaci na hru „Cukrkávalimonáda“. Na konci herního pole leží modrý šátek jako tůňka. Hráči v roli čolků se snaží donést vajíčka do tůňky. U tůňky se ale pohybují lektoři v roli houbařů, sbírají houby, baví se, občas otočí a zkoumají, zda se mezi listím a klacíky něco nehýbe. Když lektor vidí pohybujícího se čolka, ukáže na něj a čolek zmrzne. Zachránit ho může jiný čolek, který se vrací bez vajíčka, tím, že ho odvede za ruku na začátek pole. Každý může cestu s vajíčkem absolvovat vícekrát.

Cíl aktivity:

Účastník se zapojí do kolektivní aktivity, dodržuje pravidla, pomáhá spolužákům. Účastník si uvědomí vhodné a nevhodné chování v přírodě.

Mlok

Na břehu Rybníka jsou poházeny větvičky, mlok se na ně marně snaží dosáhnout.

Kačka: Ty máš ale legrační oblek!

Mlok: Jaký legrační oblek?! Jsem přece mlok! Můj oblek není legrační, je to varování! Kdo se mě pokusí sníst, ten se zlou potáže! Můj jed pálí a každý, kdo si na mne troufne, bude litovat!

Kačka: Nechci ti ublížit. Tvůj oblek ti trochu závidím!

Mlok: Jsem mrzutý, protože někdo uklidil les a zničil tak všechny mé úkryty. A já... já... jak sis mohla všimnout, jsem poněkud nápadný.

Kačka: Tak já ti pomohu nový úkryt postavit. Na rybníce ještě nějaké větvičky plavou, tak já ti je podám.

Mlok: Jé, to bys byla hodná.

Hraje hudba. Kačka posouvá větvičky ke břehu, mlok si je dává na břeh a tvoří úkryt. Na konci etudy herec dům ze zákulisí vytáhne.

Mlok: Podívej, už to máme hotové! Nádherný domeček! Já zajdu pro paní Mlokovou a ty se zatím zabydli. Tak zatím...

Kačka: Nemohu tu zůstat, musím najít děti.

Lektor: „Mlok má krásný obleček, ale je poměrně nápadný. Opravdu by se rád schoval, a není vůbec nadšený, když ho lidé vidí. A když ho zahlédne člověk a místo toho, aby ho nechal v klidu, začne volat na ostatní, ať se také běží podívat, to je pro mloka hotové peklo. Tak víte co? My teď zkusíme, jak by to v lese mělo správně vypadat. Budeme chodit po třídě, jakože po lese, a budeme úplně potichu a také nebudeme vůbec dupat. Jen očima budeme koukat, jestlipak neuvidíme tohoto mloka. Pokud ho někdo z vás uvidí, vůbec nikomu to neřekne, ještě chvíli chodí, aby neprozradil místo úkrytu a pak si v tichosti sedne sem. A pozoruje, jak ostatní hledají.“

Hráči mají zavřené oči. Lektor ukryje ve třídě gumového mloka. Hráči otevrou oči a chodí po prostoru. Jejich cílem je najít mloka, ale svým chováním neprozradit ostatním, kde mlok je. Ten, který mloka viděl, si po chvíli (tajně) sedne na stranu a stává se divákem. Neměl by nikomu radit ani nic říkat. Pokud je hra příliš dlouhá, lektor ji ukončí zvoláním: „Děti, domů, bude večeře!“

Lektor: „A děti běžely z lesa domů. Některé mloka zahlédly, jiné ne, ale to nevádí. Důležité je, že mlok je spokojený ve svém úkrytu a je mu dobře.“ (lektor ukáže dětem úkryt mloka)

Cíl aktivity:

Účastník se zapojí do kolektivní aktivity s náznakem dramatiky, dodržuje pravidla, v klidu pozoruje ostatní. Účastník si uvědomí vhodné a nevhodné chování v přírodě.

Mihule

Rybník má v puse lahvičku krému na opalování.

Rybník se vzdouvá, Kačka se na jeho vlnách sotva drží.

Rybník: Tolik špíny, tolik špíny! Ne, to ne, to se nesmí stát! Potok musí zůstat čistý! Mihule tam mají svoje malé a jestli se tam dostane olej z téhle lahvičky, všechny mihule v potoce umřou!

Kačka: Kde jsou mihule?

Rybník: No přeci v Lučním potoce! Tam, kde proudí průzračně čistá voda! Jen tam mohou mihule žít! Ale pokud se tam dostane z mé hladiny tahle špína...

Kačka: Tak to já je musím varovat!

Kačka pluje pryč, Rybník jí pomáhá vlnami.

Zní hudba, Kačka pluje potokem, připlouvají minohy.

Minohy: Dávej pozor! Dávej pozor! Dávej pozor!

Kačka: Co jste zač? Rybky, nebo hadi?

Minohy: My jsme přeci minohy! My jsme přeci minohy! My jsme přeci minohy!

Mihule: To jsou přeci naše larvičky!

Kačka: Já... já... Hledám mihule!

Mihule: My jsme mihule.

Kačka: Aha, já jsem Kačka. A plavu sem, abych vám řekla, že Luční potok bude brzy moc špinavý! Moje děti tam zapoměly lahvičku s krémem a ten se teď dostal do rybníka a z rybníka se blíží do potoka a když se otevře, krém vyteče a vy umřete!!! Musíte utéct!

Mihule: Ale my přeci nemůžeme utéct, my žijeme jenom tady. A naše larvičky tu vyrostou a budou z nich mihule a budou tu žít také. Nemůžeme žít jinde. Děcka, běžte se schovat!

Kačka: Jsem úplně k ničemu. Ani mihulím pomoci nedokážu...

Starý sumec

Zní hudba, Kačka se vrací na hladinu Rybníka.

Sumec: Proč jsi smutná, Kačko?

Kačka: Jsem sama. Chybí mi moje děti a nedokážu zachránit mihule a jsem úplně k ničemu.

Sumec: Já jsem Sumec, a dost starý, takže hodně pamatuji. A už dlouho jsem neviděl někoho, kdo by tak moc chtěl všem pomoci! A všichni, kterým ses snažila pomoci, jsou teď tví kamarádi! Ropucha, čolek, mlok, kačenky... A podívej, jakou krásou se ti Rybník odvděčil!

Vypravěč: A Kačka viděla. Viděla všechno, co ještě před chvílí vidět nechtěla. Smějící se sluníčko, otakárka třepotajícího křídly, překrásné žluté kosatce na břehu, kachní rodinku v zátoce, viděla rybky pod hladinou a vážky nad hlavou a všechnu tu krásu. Pamatujete si ještě, jak zní rybník? Na začátku pohádky jsme to vyzkoušeli. Mohli byste Kačku takový rybník udělat, aby viděla, jak je tam krásně?

Děti improvizují zvukový plán rybníka, Kačka si to užívá.

Jeden lektor mluví hlas maminky, druhá lektorka přichází v roli holčičky, s kostýmním znakem. Pokud program vedou dva lektori, druhý lektor hraje s panenkou.

Holčička: Jé, tady je krásně! Šplouchá voda... šumí listí ve stromech... bzučí čmeláci... fouká větřík... pár kapek spadlo...

Lektor reaguje na zvukový plán diváků.

Holčička: Co to slyším? To jsou žáby! A kachničky! To je krásný rybník! Moc se mi tu líbí!

Hlas: Kačenko! Kačenko!

Kačka: Kdo mě to volá?

Hlas: Kačenko, nenamoč si boty!

Holčička reaguje.

Kačka: Jé, to nevolají na mne!

Holčička: Mami, tady plave žlutá kachnička s poškrábaným očičkem, já bych jí moc chtěla! Já bych jí očičko uzdravila a hrála bych si s ní!

Hlas: Co dělá na rybníce plastová kačenka? U nás by jí asi bylo lépe!

Kačenka se vzdaluje od holčičky, i přes snahu plavat k ní se blíží spíše k divákům.

Holčička: Ale... Ale... Vítr ji nese pryč! Je moc daleko, nedosáhnu na ní!

Lektor: „Jéje, copak může Rybník něco takového dopustit? Vždyť by malá plastová kačenka navždy zůstala na jeho hladině, místo aby dělala radost dětem! Pomůžete jí? Můžete zafoukat na hladinu Rybníka? Když se zvednou vlny, odnesou Kačku k holčičce!“

Holčička: Ještě kousek... Ještě kousek... Mám ji! Jé, ta je hezká! Jakpak se jmenuješ? (...) Budeme si hrát doma v hromadě pěny, ano? A tady je nějaká plastová lahvička od krému! Přece nemůže zůstat v rybníce!

Holčička bere lahvičku od krému

Mihule: Děkujeme!

Čolek s mlokem: Děkujeme!

Žába se sluncem: Děkujeme!

Začne hrát hudba.

Vypravěč: Byl krásný den, slunce svítilo, listí vrb a olší šustilo v jarním vánku a hladinu Rybníka občas zčeřila drobná vlnka. Rybník už byl hodně starý, byl tu už dlouho a za tu dobu mu lidé říkali všelijak. Mlýnský rybník podle mlýna, který kdysi klapal pod jeho hrází, nebo Vesecký rybník podle vesničky, která se rozkládala nedaleko, anebo krátce Tajch, z německého názvu pro rybník. Rybník si všechna ta jména pamatoval a říkal si, že je asi moc důležitým rybníkem, když má tolik jmen. A pamatoval si mnohem a mnohem víc věcí. Když někdy půjdete kolem, uslyšíte jeho vlny vyprávět příběhy, které Rybník zažil. Třeba ten o malé smutné plastové kačence, kterou zachránila holčička Kačenka.

Aktivity navazující na program

Základní verze programu je dvouhodinová. Ve tříhodinové verzi na interaktivní divadelní představení navazují nedramatické aktivity, s cílem vztáhnout pohádkový příběh k reálnému rybníku nacházejícímu se na okraji Liberce, zopakovat poznatky o vybraných živočiších a uvědomit si enviromentální problémy reálného ekosystému.

Postavy z pohádky

Lektor ukáže dětem reálné fotografie jednotlivých živočichů - postav z příběhu: ropuchy obecné, čolka horského, mloka skvrnitého, kachny divoké, sumce velkého, mihule potoční a dalších obyvatel Veseckého rybníka. Ukáže velkoformátový obrázek Veseckého rybníka, jeho mapu atd. Motivuje děti k návštěvě oblasti a ke vhodnému chování.

Omalovánky

Děti získají omalovánky se všemi živočichy, kteří se v pohádce objevují. Omalovánky jsou zároveň jednoduchým atlasem živočichů.

Slož mihuli

Děti ve dvojicích složí puzzle – rozstříhaný obrázek mihule. Lektor je seznámí se základními poznatky o mihulích (patří mezi kroužkovce, mají kruhovitý tvar úst), zajímavostmi (dospělé mihule nepřijímají potravu), důvodem ochrany (žijí na velmi málo místech ČR, jsou indikátorem čisté vody) a faktem, že z velké části i díky nim je Vesecký rybník hodným ochrany.

Vesecký rybník

Do náčrtu Veseckého rybníka děti mohou umístit nalepovací obrázky jednotlivých živočichů, zbytek rybníka vybarví.

Potrava pro kačenky

Děti ve dvojicích roztřídí obrázky potravin na ty, které jsou pro kačenky vhodné (hmyz, larvy, tráva, vodní rostliny, drobné rybky, žížaly, syrové obiloviny, hlávkový salát...) a na ty, které by kačenky raději měly přenechat lidem (pečivo, sladkosti, vařené maso...).

Třídění odpadu

Lektor připomene nepořádek na břehu rybníka, který holčička Kačenka pomohla uklidit a motivuje děti ke třídění odpadu. Děti vytrídí reálný odpad (hygienicky nezávadný) do tašek určených na tříděný odpad nebo na plachty z krepového papíru (v patřičných barvách).

Metody a techniky tvořivé dramatiky v programu Kačka

Program Kačka je založen na metodách a technikách tvořivé dramatiky a prožitkové pedagogiky. Jelikož je určený nejmladším školákům, základem je participační maňáskové divadlo, které doplňují drobné herní aktivity.

Hra s pravidly

Vzhledem k věku účastníků je v programu Kačka využito několika her s pravidly, tedy aktivit, které zdánlivě nenesou atributy dramatické výchovy (především hru v roli). Hry se zde podřizují požadavkům dramatu, příběhu, tématu a jeho výchovného a formativního potenciálu. Oproti rolové hře jde však o hry simulující, vedle pole fikce je v nich ještě pole skutečnosti, vše, co se v nich děje, není jen hrané, mají v sobě nehraný soutěživý prvek vyžadující skutečný výkon (sebrat káčátku rohlík, najít mloka, donést vajíčko do tůňky...). Právě tento aspekt simulujících her umožňuje i velmi malým dětem vžít se do příběhu – hráči ve hře jednají sami za sebe.

Hra v aktivitě „Kachní rodinka“ plní funkci rozehřívací, nastoluje uvolněnou atmosféru, podporuje vhodné chování v přírodě (nekrmit divoká zvířata). Hra v aktivitě „Ropucha“ podporuje vnímání ostatních, soustředění, vnímání bočního vedení, nastoluje téma problému migrace žab a automobilismu. Hra v aktivitě „Čolek“ je variací na známou hru Cukrkávalimonáda, ovšem v rolích čolků. Hra podporuje prosociální chování (zachraňování spoluhráčů), schopnost zastaveného pohybu, soustředění, podporuje vhodné chování v přírodě (nerušit zvířata). Hra v aktivitě „Mlok“ rozvíjí smyslové vnímání, koncentraci, podporuje vhodné chování v přírodě (nerušit zvířata).

Participační divadlo

Maňáskové divadelní představení je základem programu. Diváci se stávají pomocníky Rybníka a jeho obyvatel. Zatímco lektori pomocí maňáskového divadla nastolí problém, děti problém v rámci hry „řeší“. Berou kačenkám nevhodnou potravu, učí auta zpomalit v oblasti výskytu žab, nosí čolkům vajíčka do tůňky, chovají se ohleduplně k mlokům, pomohou plastové kačence připlout k holčičce.

Zvukový plán

Zvukový plán je v programu využit dvakrát. Poprvé pro nastolení prostředí rybníku a jeho okolí a podruhé v rámci příběhu jako připomenutí jedné z funkcí přírody – je v ní (i kačence) příjemně. Zároveň má aktivita potenciál malé diváky zklidnit a připravit na sledování představení.

Hra v roli

Stěžejní metodou tvořivé dramatiky, kterou se dramatická výchova odlišuje od ostatních vzdělávacích metod a kterou se odlišují programy Dramacentra Bezejména od mnohých jiných programů, je hra v roli ve fiktivní dramatické situaci. Vzhledem k věku účastníků je hra v roli v programu „Kačka“ velmi jednoduchá, navíc nenaplnuje kritéria vstupu do role. Děti jsou v rámci hry například čolky, ale reálně jednají jako ony samy. Hranice mezi jednáním sám za sebe a jednáním v roli je nezřetelná.

Učitel v roli

Technika učitele či lektora v roli je v programu Kačka využita například v rámci hry v aktivitě Čolek. Lektor v roli houbaře motivuje děti k jednání v roli čolků, tzn. k tichému pohybu. Pro větší sdělnost lektori v roli používají kostýmní znaky.

Metody a techniky tvořivé dramatiky v programu Kačka

- hra s pravidly;
- participační divadlo;
- zvukový plán;
- hra v roli;
- učitel v roli.

Pomůcky k maňáskovému divadlu

- maňáskové divadlo – kufr, modrý rybník, maňásci z ponožek, plastová kačenka;
- znak holčičky Kačenky;
- auto (baterka);
- lahvička od opalovacího krému se suchým zipem pro přichycení v puse Rybníka;
- větvičky, domeček mloka;
- přehrávač, hudba (např. Rene Aubry - Plaisirs D'amour, https://www.youtube.com/watch?v=12_phNqj0B0).

Pomůcky k aktivitám účastníků během pohádky

- papírová lepící páska a „rohlíky“ z kousků houby k aktivitě Kachní rodinka;
- dopravní značka „pozor žáby“ k aktivitě Ropucha;
- kuličky z vaty a modrý šátek k aktivitě Čolek;
- kostýmy houbařů k aktivitě Čolek – např. šátek a klobouk;
- gumový mlok k aktivitě Mlok.

Pomůcky k dalším aktivitám účastníků v rámci tříhodinové verze

- zatavené obrázky vhodné a nevhodné potraviny pro káčata;
- puzzle obrázku mihule;
- omalovánky ropuchy, mloka, čolka, kachny, sumce, mihule;
- obrázek Veseckého rybníka
- nalepovací obrázky ropuchy, mloka, čolka, kachny, sumce, mihule;
- větší množství plastového, skleněného a papírového odpadu k třídění;
- náhražka za barevné sběrné nádoby (krepový papír modrý, červený, zelený, žlutý, černý, šedý; nápisy papír, nápojové kartony, sklo, plast, směs, kov);
- velkoformátové obrázky ropuchy obecné, čolka horského, mloka skvrnitého, kachny divoké, sumce velkého, mihule potoční a dalších obyvatel Veseckého rybníka, mapa rybníka atd.

Dále jsme vydali...

Cizinec

Program prevence xenofobie a vyčleňování,
založený na metodách dramatické výchovy
a činnostní a prožitkové pedagogiky

Král snů

Program primární prevence závislosti na virtuálním světě,
založený na metodách dramatické výchovy
a činnostní a prožitkové pedagogiky

Rebecca

Program primární prevence kyberšikany a závislosti na sociálních sítích,
založený na metodách dramatické výchovy
a činnostní a prožitkové pedagogiky

Petr a Katka

Program primární prevence rizikového chování v oblasti intimního života,
založený na metodách dramatické výchovy
a činnostní a prožitkové pedagogiky

Hranice mezi námi

Program prevence xenofobie a vyčleňování,
založený na metodách dramatické výchovy
a činnostní a prožitkové pedagogiky

Pady

Program prevence xenofobie a vyčleňování,
založený na metodách dramatické výchovy
a činnostní a prožitkové pedagogiky

DRAMACENTRUM
BEZEJMÉNA